

Юрченко З.-Н. А.

студентка,

факультет міжнародної торгівлі та права

Київський національний торговельно-економічний університет,

Науковий керівник: Хорт І.В.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,

Київський національний торговельно-економічний університет,

Місто Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність даного питання полягає в тому, що в сучасних умовах розвитку економіки об'єкти інтелектуальної власності набирають все більшої цінності як актив підприємства. У зв'язку з цим збільшується кількість вчинених правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Однією з передумов для здійснення ефективного захисту об'єктів інтелектуальної власності підприємства в суді є належний вибір способу(-ів) та засобу(-ів) захисту, а також безпосередня можливість їх застосування.

Існують наступні юрисдикційні форми способів захисту прав інтелектуальної власності:

- Цивільно-правовий;
- Адміністративно-правовий;
- Кримінально-правовий [1].

Відповідно, кожен спосіб захисту прав інтелектуальної власності передбачає свої засоби захисту. Наприклад, в кримінально-правовому способі захисту, передбачені такі засоби, як кримінальна відповідальність, а саме: штраф, виправні роботи і позбавлення волі; в цивільно-правовому – цивільна відповідальність: цивільний позов про винесення судової заборони та/або відшкодування збитків, матеріальної шкоди тощо; а в адміністративно-правовому – штраф, рішення

уповноважених органів і оплатне вилучення/конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.

Хоча більшість країн використовують судові органи з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, адміністративні органи також відіграють важливу роль у забезпеченні адекватної правової охорони інтелектуальної власності [1].

Одним з найважливіших національних адміністративних органів в питаннях забезпечення захисту прав інтелектуальної власності повинен бути національний митний орган. Цей орган загалом відповідає за забезпечення ввезення в країну тільки тих товарів, які були вироблені на законних підставах та з дозволу власника прав на об'єкти інтелектуальної власності [1].

Зокрема, ми погоджуємось з твердженням О.С. Харченко про те, що наближення митного законодавства України (зокрема й у сфері охорони прав інтелектуальної власності) до стандартів ЄС передбачено також Угодою «Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони» [2].

Згідно зі звітом Державної фіскальної служби на митницях все частіше фіксується порушення митних правил при переміщенні товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності. Наприклад, у 2013 році кількість таких випадків була 2791, у 2016 році – 6440 випадків, а у 2018 році сягнула більше 7259 випадків [3]!

У Митному кодексі України передбачений Розділ XIV «Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України». В цьому розділі є Глава 57 «Заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України», яка містить статті 398, 399 та 400 що встановлюють порядок ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, а також призупинення митного оформлення товарів, як на підставі даних митного реєстру, так і за ініціативою самого митного органу.

Варто зауважити, що корисна модель в розрізі митного законодавства як об'єкт права інтелектуальної власності відсутній. Відповідно до п. 46 ст. 4 Митного кодексу до переліку об'єктів права інтелектуальної власності входять виключно об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів.

Одним із потенційно дієвих способів захисту/попередження від порушення прав інтелектуальної власності є внесення об'єктів інтелектуальної власності в митний реєстр. Чому потенційно? Тому що в Україні даний інститут потребує вдосконалення. Попри те, що існує Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 648 від 30.05.2012, процедура внесення об'єктів інтелектуальної власності в митний реєстр залишається дещо розмитою. Навіть досвідчені патентні повірені не завжди можуть заздалегідь передбачити, які об'єкти будуть внесені у митний реєстр, а які ні. Більше того, на велику кількість питань патентні повірені не мають чітких відповідей, оскільки не так давно були прийняті зміни щодо реєстрації в митному реєстрі.

Висновки. Отже, систему правової охорони у сфері інтелектуальної власності можна вважати ефективною, у тому випадку, коли держава забезпечує та гарантує належний захист прав інтелектуальної власності. При аналізі правового регулювання національного законодавства можна прийти до висновку, що Україна потребує вдосконалення процедури переміщення товарів через митний кордон з дотриманням прав інтелектуальної власності. Про наявність цієї проблеми вказують не тільки українські дослідники та практики, а й іноземні партнери [2]. Саме для того, щоб забезпечити суб'єктів інтелектуальної власності захистом їх прав, в державі повинен бути сформований надійний механізм роботи способів та засобів захисту інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. – К.: «К.І.С.», 2007.– 448 с.
2. О.С. Харченко. Новели сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. *Право та інновації. Теорія і практика інтелектуальної власності*. 6/2019. с.89-99.
3. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік, затверджений в.о. Голови ДФС України О. Власовим від 26.03.2019 р. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>.